

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน กลุ่มงานวิชาการ โทร. ๑๑๗๓

ที่ ยธ ๐๕๐๙/๑๒๕๒

วันที่ ๑๖ ก.ย. ๒๕๕๗

เรื่อง สรุปผลการการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ครั้งที่ ๓

1202

เรียน อธิบดีกรมบังคับคดี

ตามที่อธิบดีกรมบังคับคดี ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ครั้งที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ในการนี้ กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สินได้มอบหมายให้ นางสาวพรารุจี คันธสร นิตกรปฏิบัติการณ์ เป็นผู้เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว รายละเอียดตามหนังสือที่ ยธ ๐๙๐๔/๑๐๙๙ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ นั้น

กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สินได้สรุปผลการประชุมดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดมอบหมายให้กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน เขียนบทความเผยแพร่ลงในวารสารกรมบังคับคดี และให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่สรุปรายงานผลการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ครั้งที่ ๓ และร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ลงในเว็บไซต์กรมบังคับคดีและอินเทอร์เน็ตกรมบังคับคดี ต่อไป

๒๖๕๕

1202

(นายไกรสร สิงห์ราชวรพันธ์)

ผู้อำนวยการ

กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน

(นางศศิวิมล ธนสาทิพย์)

ผู้ตรวจราชการกรม

๑๖ ก.ย. ๒๕๕๗

(นายอรุณ อรรถานนท์)

รองอธิบดี (๑)

๑๖ ก.ย. ๒๕๕๗

- ทราบ

- ดำเนินการตามเสนอ

(นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล)

อธิบดีกรมบังคับคดี

๑๗ ก.ย. ๒๕๕๗

แบบรายงานผลการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ครั้งที่ ๓
วันที่ ๒๘ - ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา
ณ โรงแรมพูลแมน จี กรุงเทพมหานคร

๑	<p>ประธาน นายวิทยา สุริยะวงศ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์</p>	<p>ผู้เข้าร่วมการประชุม ๑. นางศศิวิมล ธนศานติ ผู้ตรวจราชการกรมบังคับคดี ๒. นางสาวพรารุจี คันธสร นิติกรปฏิบัติการ ๓. ข้าราชการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
๒	สรุปผลการประชุม	
๒.๑ การกล่าวเปิดการบรรยายโดย นายวิทยา สุริยะวงศ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์		
<p>สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ขึ้น เพื่อพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการรับรองเอกสาร ให้มีความคล่องตัว อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนตามแบบสากล ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดการประชุมระหว่างประเทศเพื่อผลักดันระบบโนตารี เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ และส่งเสริมความคล่องตัวทางการค้าและการลงทุนในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ ณ โรงแรมพูลแมน จี กรุงเทพมหานคร จากนั้นได้จัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ขึ้นเมื่อวันที่ ๕ - ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งการประชุมทั้งสองครั้งที่ผ่านมาทำให้รับทราบถึงข้อบกพร่องของบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติฯ และพบข้อควรคำนึงและควรพิจารณาของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งนำมาสู่การประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๘ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อเป็นเวทีหารือและตอบข้อซักถามแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีขอบเขตการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโนตารีทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญด้านโนตารีจากประเทศที่เป็นแบบอย่างที่ดีมาเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดประสบการณ์ ตอบข้อซักถามต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโนตารี ความท้าทายและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโนตารี ตลอดจนการก้าวข้ามความท้าทายในการก่อตั้งองค์กรโนตารีภายในประเทศ เพื่อให้ร่างกฎหมายสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยและมีมาตรฐานสากล</p>		
๒.๒ การเสวนาหัวข้อ “ความท้าทายและกระบวนการก่อตั้งระบบโนตารี : ร้อยคำถามสานคำตอบ”		
<p>การเสวนาหัวข้อ “ความท้าทายและกระบวนการก่อตั้งระบบโนตารี : ร้อยคำถามสานคำตอบ” นั้น จะเป็นการเสวนาที่ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบโนตารีของต่างประเทศบรรยาย และตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับระบบโนตารีของประเทศนั้นๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... ต่อไป</p>		

๑. Mr. Corrado Malberti, President of the Council of the Notariats of the European Union (CNUE) Working Group “Company Law”

Mr. Malberti ได้เสวนาเกี่ยวกับกระบวนการโนตารี โดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบโนตารี ผู้เสวนาได้ระบุถึงประโยชน์ของระบบโนตารีต่อสังคมดังต่อไปนี้

๑. เพิ่มความแน่นอนทางกฎหมาย กล่าวคือ เป็นการป้องกันการโจรกรรมตัวตน (identity thefts), ช่วยคุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการฟอกเงิน

๒. ลดปริมาณคดี

๓. เพิ่มความมั่นใจในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

๔. เป็นการตอบสนองต่อความต้องการทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

รูปแบบของโนตารีสามารถแบ่งออกได้เป็น โนตารีตามระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil law notaries) และโนตารีตามระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common law notaries) ตามระบบกฎหมายจารีตประเพณีนั้น เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา โนตารีทำหน้าที่เหมือนเจ้าหน้าที่รับรองลายมือชื่อ ซึ่งโนตารีไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาหรือการฝึกฝนโดยเฉพาะ ต่างจากโนตารีตามระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพพิเศษ จะต้องได้รับการศึกษาและผ่านการฝึกอบรมโดยเฉพาะ มีอำนาจหน้าที่ในการรับรองสิทธิและนิติกรรมที่ศาลรับฟังและให้ความเชื่อถือเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ของโนตารี ย่อมขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

อำนาจหน้าที่ของโนตารีนั้น ขึ้นอยู่กับการกำหนดในแต่ละประเทศแตกต่างกันไป โดยอาจจะกำหนดให้โนตารีสามารถรับรองนิติกรรมอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ นิติกรรมอันเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว นิติกรรมอันเกี่ยวกับกฎหมายมรดก นิติกรรมอันเกี่ยวกับกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท นิติกรรมอันเกี่ยวกับกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ หรือเอกสารรับรองโดยโนตารี (notarial instrument) ทั้งนี้ การกำหนดอำนาจหน้าที่ในประเทศอื่นๆ อาจไม่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยได้ ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรวิเคราะห์ และประเมินรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ต่อไป

การเข้าสู่ตำแหน่งของโนตารี (Access to the Profession) จะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของโนตารี ซึ่งโนตารีจะต้องจบการศึกษาทางด้านกฎหมาย และผ่านการฝึกอบรมที่เข้มงวด

เอกสารรับรองโดยโนตารี จะเป็นเอกสารหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าเมื่อเทียบกับหลักฐานประเภทอื่น กล่าวคือเป็นเอกสารที่อยู่ระหว่างเอกสารของเอกชน และคำพิพากษาของศาล

ในส่วนของค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนของโนตารีนั้น โนตารีจะได้รับค่าจ้างจากลูกค้าความ มิใช่เงินเดือนจากส่วนราชการแต่อย่างใด ค่าธรรมเนียมที่กำหนดให้กับโนตารีนั้น จะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้โนตารีสามารถดำเนินงานได้โดยอิสระเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ดังนั้นค่าธรรมเนียมจึงควรสะท้อนถึงความสำคัญถึงอำนาจหน้าที่ของโนตารี

โนตารีควรจะมีการกำกับดูแล ดังนั้นจึงควรมีการตั้งสภาวิชาชีพโนตารีขึ้น เพื่อควบคุมดูแลการทำงานของโนตารี รวมไปถึงการฝึกอบรม การร่วมมือกับโนตารีในระดับสากล

๒. Mr. Dominique Lorentz, Honorary Notaire, Conseil Supérieur du Notariat (CSN)

การอำนวยความสะดวกธุรกรรมอาจแบ่งได้ออกเป็นการป้องกันการกระทำความผิดล่วงหน้า (ex ante) และการปราบปรามการกระทำความผิด (ex post) มาตรการป้องกันการกระทำผิด (preventive justice) เป็นหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิดล่วงหน้า ในกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือก ซึ่งเป็นระบบหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมภายใต้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร โนตารีนั้นเป็นส่วนหนึ่งในภารกิจการป้องกันการกระทำผิดดังกล่าว ซึ่งอำนาจหน้าที่ของโนตารีอาจมีระดับแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถแยกแต่ละระดับได้ดังนี้

๑. การรับรองและเป็นพยาน (stamping and witnessing) โนตารีมีอำนาจเป็นพยานตามกฎหมาย
  ๒. ร่างเอกสารทางกฎหมาย (drawing up the legal document) หรือรับรอง (authenticate) เอกสารทางกฎหมายที่ผู้อื่นร่างไว้ โดยโนตารีไม่เพียงแต่ร่างเงื่อนไขของสัญญาเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่คู่ความได้
  ๓. รับฝากตราสารทางกฎหมาย (keeping the legal instrument) โนตารีมีอำนาจในการรับฝากตราสารทางกฎหมาย โดยสามารถออกสำเนาให้แก่ผู้ร้องได้ และสามารถเก็บต้นฉบับไว้ได้ เช่นเดียวกับศาล
  ๔. ตรวจสอบเนื้อหาในเอกสาร (elementary checking) โดยโนตารีเป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหาในเอกสาร เช่น ด้านบุคคล ตรวจสอบว่าบุคคลนั้นมีความสามารถในการทำนิติกรรมหรือไม่ (capacity), ด้านอสังหาริมทรัพย์ ตรวจสอบว่าที่ดินนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ (delimitation), ด้านสิทธิ ตรวจสอบเจ้าของกรรมสิทธิ์ (titles)
  ๕. ตรวจสอบวิเคราะห์สถานะ (due diligence) โนตารีเป็นผู้ตรวจสอบวิเคราะห์สถานะ เช่น ในการวางแผนด้านที่ดิน (land planning), ด้านสิ่งแวดล้อม (environment), ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย (safety regulation)
  ๖. ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (compliance)
  ๗. บันทึกการเปลี่ยนแปลง หรือการโอนกรรมสิทธิ์ (recording the transfer of title)
  ๘. จัดเก็บภาษี (collecting taxes)
  ๙. จัดการทำธุรกรรมต่างๆ (financial transfer)
  ๑๐. ให้คำแนะนำทางด้านกฎหมาย (legal advice and balance)
  ๑๑. หน้าที่ความรับผิดชอบของโนตารี และหลักประกัน (liability and insurance) โดยโนตารีจะต้องรับผิดชอบต่อลูกค้า หากคำแนะนำหรือการกระทำของโนตารีทำให้เกิดความเสียหาย
- ผู้เสวนาได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ที่ประชุมว่า หากประเทศไทยต้องการจะเริ่มระบบโนตารีนั้น รัฐบาลจะต้องพิจารณาว่า สังคมไทยต้องการให้โนตารีมีหน้าที่อยู่ในระดับใด ซึ่งโนตารีของไทยไม่จำเป็นต้องมีอำนาจหน้าที่ครบทั้ง ๑๑ ระดับ โดยการพิจารณาระดับอำนาจหน้าที่ของโนตารี อาจพิจารณาได้จาก
๑. ความต้องการ ความคาดหวังของรัฐบาลที่ต้องการให้โนตารีมีอำนาจหน้าที่อยู่ในระดับใด
  ๒. แรงผลักดันจากด้านเศรษฐกิจและสังคม
  ๓. แรงผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
  ๔. ความสำเร็จของโนตารีในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ผู้เสวนายังได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับองค์กรโนตารีว่า เป็นองค์กรที่มีความพิเศษในด้านลักษณะที่อาจดูเหมือนขัดแย้งกัน (paradoxical institution) เนื่องจากโนตารีเป็นองค์กรที่ดำเนินการด้านยุติธรรมให้กับมหาชน แต่มีการดำเนินงานโดยเอกชน และมีการควบคุมโดยกระทรวงยุติธรรม เช่น การออกเอกสารรับรองของโนตารีที่มีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับคำสั่งศาล กล่าวคือ ไม่อาจโต้แย้งได้ (legally indisputable) และสามารถบังคับใช้ได้ (fully enforceable)

๓. Mr. Huang Qun, Vice-President, China Notary Association

Mr. Huang Qun ได้เสวนาเกี่ยวกับการเริ่มระบบโนตารีในประเทศจีน โดยในปีค.ศ. ๑๙๘๒ ประเทศจีนได้บัญญัติให้มีหลักกฎหมายเกี่ยวกับโนตารีในประเทศจีน (Provisional Regulations of Notarization of P.R. China) ต่อมาในปีค.ศ. ๒๐๐๐ ได้มีการผ่านแผนปฏิรูประบบโนตารีของรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม โดยแผนดังกล่าวได้มีการปฏิรูปทั้งการก่อตั้งองค์กรโนตารี (notarial office) การเข้าถึงกระบวนการโนตารี กลไกการทำงานของโนตารี ส่งผลให้ต่อมาได้มีกฎหมายโนตารี (Notarization Law of P.R. China) ในปีค.ศ. ๒๐๐๖ กฎหมายดังกล่าวได้วางหลักเกี่ยวกับโนตารีไว้ อาทิ บทบัญญัติทั่วไป องค์กักรวิชาชีพโนตารี บทบัญญัติเกี่ยวกับโนตารี กระบวนการโนตารี ผลของการกระทำของโนตารี ความรับผิดชอบของ โนตารี และบทบัญญัติอื่นๆ รวม ๗ หมวด ๔๗ มาตรา

กฎหมายโนตารีนี้ได้สร้างระบบโนตารีขึ้นในประเทศจีน และมีผลดังต่อไปนี้

๑. องค์กรโนตารีเป็นหน่วยงาน หลัก ในการกระทำการตามอำนาจหน้าที่ของโนตารี เช่น การรับรองเอกสารและรับรองนิติกร (มาตรา ๒)
๒. องค์กรโนตารีมีสถานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่แสวงหากำไร เป็นองค์กรอิสระ และมีความรับผิดชอบตามกฎหมายแพ่ง (มาตรา ๖) กล่าวคือ องค์กรโนตารีเป็นองค์กรที่แต่งตั้งขึ้นภายใต้เงื่อนไขและข้อบังคับของกฎหมาย ดังนั้นองค์กรโนตารีจึงเป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับ (legality) และมีความสมบูรณ์ (validity) องค์กรโนตารีจึงเป็นองค์กรที่แตกต่างจากบริษัทอื่น ยิ่งไปกว่านั้น องค์กรโนตารีเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร มีจุดประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของมหาชน (public interest) ดังนั้นจึงมีความแตกต่างจากทั้งบริษัทห้างร้าน และรัฐบาล นอกจากนี้ องค์กรโนตารีเป็นองค์กรอิสระทั้งในการดำเนินการ และการรับผิดชอบ
๓. คุณสมบัติโนตารีของจีน มีการสร้างวิชาชีพโนตารี (มาตรา ๑๖) โนตารีคือบุคคลที่มีอำนาจในการกระทำการของโนตารี และปฏิบัติงานที่องค์กรโนตารี ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เงื่อนไขในการเป็นโนตารี คือจะต้องมีอายุมากกว่า ๒๕ ปี, ผ่านการสอบตุลาการแห่งชาติ (national judicial examination) และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไปในองค์กรโนตารี
๔. มีการรวบรวมนิติกรรมที่สามารถให้โนตารีรับรองโดยสมัครใจ และโดยข้อกำหนดของกฎหมายไว้ในกฎหมายฉบับนี้ ในการให้โนตารีรับรองการกระทำนิติกรรมโดยสมัครใจนั้น คู่สัญญาจะต้องยื่นคำร้องขอให้โนตารีรับรองนิติกรรม ซึ่งได้แก่ นิติกรรมโดยทั่วไป ๑๑ รายการ และนิติกรรมอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับโนตารีได้อีก ๖ รายการ ส่วนการกระทำนิติกรรมที่จะต้องมีการรับรองจากโนตารีโดย

ข้อกำหนดของกฎหมายนั้น คู่ความที่เกี่ยวข้องจะต้องยื่นคำร้องต่อองค์กรโนตารีเพื่อให้ทำการรับรองนิติกรรมดังกล่าว มิฉะนั้นแล้ว นิติกรรมดังกล่าวจะไม่มีผลทางกฎหมาย

๕. ผลของการรับรองนิติกรรมโดยโนตารี สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ข้อดังต่อไปนี้

๕.๑ ผลต่อการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน (มาตรา ๓๖) นิติกรรมหรือเอกสารที่รับรองโดยโนตารี ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นข้อเท็จจริง เว้นแต่ว่าจะมีหลักฐานอื่นเพียงพอที่จะหักล้างนิติกรรมหรือเอกสารที่รับรองโดยโนตารีดังกล่าวได้

๕.๒ ผลต่อการบังคับคดี (มาตรา ๓๗) สัญญาที่ได้มีการรับรองโดยโนตารี อันระบุถึงสิทธิของเจ้าหนี้ และหน้าที่ในการชำระหนี้ของลูกหนี้นั้น หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้สามารถยื่นคำร้องต่อศาล (jurisdictional people's court) เพื่อให้มีการบังคับคดีได้

๕.๓ ผลทางกฎหมาย (มาตรา ๓๘) กฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับอื่นใด อาจกำหนดให้นิติกรรมบางประการไม่มีผลบังคับใช้ เว้นเสียแต่ว่า ได้มีการรับรองการกระทำนิติกรรมโดยโนตารี

๔. ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมประชุมในประเด็นด้านการบังคับคดี

สหภาพยุโรป : การบังคับคดีของนิติกรรมที่มีการรับรองโดยโนตารีนั้น เปรียบเสมือนคำพิพากษาของศาล โดยศาลรับฟังคำบังคับของโนตารี และส่งต่อให้หน่วยงานที่ดำเนินการด้านบังคับคดีต่อไป (มิได้บังคับคดีจากคำบังคับของโนตารีโดยตรง)

สาธารณรัฐฝรั่งเศส : เนื่องมาจากระบบโนตารีของฝรั่งเศส มาจากหลักการป้องกันการกระทำความผิดล่วงหน้า ดังนั้นเอกสารทางกฎหมายที่ออกโดยโนตารี (l'acte authentique) มีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาล โดยระบบของฝรั่งเศสนั้น เอกสารดังกล่าวจะส่งให้กับเจ้าพนักงานบังคับคดี (l'huissier de justice) เพื่อทำการบังคับคดีได้โดยตรง

สาธารณรัฐประชาชนจีน : การบังคับคดีของเอกสารที่ออกโดยโนตารีจะต้องมีการยื่นคำร้องไปยังศาลก่อน ซึ่งศาลจะรับฟังเอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากกว่าพยานหลักฐานอื่น

๒.๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ...

สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ และผู้เข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... (ปรับปรุง ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗) ซึ่งที่ประชุมได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง

กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สินได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... แล้วเห็นว่า มาตราที่อาจเกี่ยวข้องกับการทำงานของกรมบังคับคดีคือ มาตรา ๒๕/๑ วรรคสอง ซึ่งได้ร่างไว้ดังนี้

“นิติกรรมหรือเจตนาที่ได้แสดงไว้ตามวรรคแรกซึ่งโนตารีได้กระทำขึ้นเป็นหลักฐานไว้แล้วนี้ ย่อมมีฐานะทางพยานหลักฐานและคำบังคับเช่นเดียวกับสัญญา ประนีประนอมยอมความในศาลซึ่งศาลได้พิพากษาตามยอมแล้ว หรือหลักฐาน

เอกสารที่ทำขึ้นต่อหน้าศาล หรือกระทำต่อหน้าเจ้าพนักงานปกครอง และหรือ เป็นเอกสารมหาชน”

ดังนั้น ผู้แทนกรมบังคับคดีจึงได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในที่ประชุมว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวฯ ขาดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการบังคับคดีที่แน่ชัด เนื่องจากการบังคับคดีเป็นประเด็นสำคัญของระบบโนตารีเช่นเดียวกัน จึงเห็นควรเพิ่ม หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับคดีไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วย

อีกทั้งมาตรา ๒๕/๑ วรรคสอง ดังกล่าว มิได้วางหลักเกี่ยวกับการบังคับคดี เพียงแต่ระบุว่านิติกรรมหรือ เจตนาที่โนตารีได้กระทำขึ้น มีค่าบังคับเช่นเดียวกับสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลซึ่งศาลได้พิพากษาตาม ยอมแล้ว ดังนี้ คู่สัญญายังคงต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีอีกหรือไม่ อำนาจในการบังคับคดี ตามเอกสารที่รับรองโดยโนตารีนั้น ควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด จะให้กรมบังคับคดี หรือจะมีการตั้งหน่วยงาน เพื่อบังคับคดีของโนตารีโดยเฉพาะ ร่างพระราชบัญญัติฯดังกล่าวมิได้กล่าวถึง

หากพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของผู้ร่างพระราชบัญญัติฯแล้วนั้น ผู้ร่างพระราชบัญญัติฯมีความประสงค์ให้นิติ กรรมหรือเจตนาที่โนตารีได้กระทำขึ้น มีผลบังคับได้ทันทีโดยมิต้องยื่นคำร้องต่อศาลอีก เพื่อให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ของระบบโนตารีที่ต้องการลดคดีขึ้นสู่ศาล ลดขั้นตอนในการบังคับคดีเพื่อความรวดเร็ว แต่เนื่องจาก กรมบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการดำเนินการบังคับ คดีแพ่งตามคำสั่งศาล ดังนั้น หากจะให้กรมบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีตามคำสั่งของโนตารีนั้น อาจสามารถทำได้ ตามกฎกระทรวงฯ ข้อ ๒ (๙) ซึ่งให้อำนาจกรมบังคับคดีปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของกรม ตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามคำสั่งศาล

ทั้งนี้ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ และผู้แทนศาล ได้แสดงความคิดเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการหลายแห่ง จึงเสนอให้สำนักงานกิจการยุติธรรมมีหนังสือหารือกับหน่วยงานราชการในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

นอกจากนี้ผู้รายงานขอตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯดังกล่าว ซึ่งได้ร่างเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ของโนตารีในการรับฝากทรัพย์สิน และการวางทรัพย์สิน ซึ่งไม่ได้มีการพิจารณาในที่ประชุม เนื่องจากเวลาไม่เพียงพอ อันมี มาตรการที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ดังต่อไปนี้

“มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทรัพย์สินต่อไปนี้อาจฝากไว้ กับโนตารีได้

(๑) เงิน หรือหลักทรัพย์ และตราสารเปลี่ยนมือ

(๒) เอกสารหลักฐาน สำนวน ต้นฉบับงานวรรณกรรม บันทึก จดหมายเหตุส่วนบุคคล

(๓) เครื่องประดับ เหริยวัตถุรา เครื่องยศ งานศิลปกรรม โลหะมีค่า เพชร พลอย หรือสิ่งหาปริมาณมีค่าอย่างอื่น

เมื่อมีผู้ฝากเงินไว้กับโนตารี ให้ระบุไว้ด้วยว่าประสงค์จะให้โนตารีเก็บรักษาไว้

เองหรือให้มอบให้ธนาคารเก็บรักษาไว้ ภายใต้เงื่อนไขอย่างใด

เมื่อมีผู้ฝากหลักทรัพย์ไว้กับโนตารี ให้ระบุไว้ด้วยว่าประสงค์จะมอบอำนาจให้โนตารีเพียงเก็บรักษา หรือจะให้ดูแลและจัดเก็บประโยชน์จากหลักทรัพย์นั้นด้วย

ในกรณีที่ผู้ฝากมอบอำนาจให้โนตารีตามความในวรรคก่อน ให้โนตารีมีฐานะเป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจทั่วไป

ให้โนตารีมีอำนาจหน้าที่รับฝากทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ให้ลูกหนี้ต้องวางต่อศาลหรือต่อสำนักงานวางทรัพย์หรือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่รับมอบทรัพย์ไว้เพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ด้วย

มาตรา ๒๘ ทรัพย์สินอันอาจฝากไว้กับโนตารีนั้น จะฝากไว้กับโนตารีผู้ใดในเขตราชอาณาจักรไทยก็ได้

แต่การรับฝากทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งหนี้ ให้ฝากไว้กับโนตารีซึ่งมีเขตอำนาจเหนือสถานที่ชำระหนี้ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน หรือมีเหตุจำเป็นโดยสภาพแห่งการนั้นเองจะฝากทรัพย์สินนั้นไว้กับโนตารีที่มีเขตอำนาจเหนือถิ่นที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้สำนักงานของโนตารีมีฐานะเป็นสำนักงานวางทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๘/๑ โนตารีมีอำนาจปฏิเสธการรับฝากทรัพย์สินได้หากโนตารีเห็นว่าทรัพย์สินที่นำมาฝากนั้นมิขนาด หรือลักษณะไม่เหมาะสมที่จะรับฝากไว้ หรือหากทรัพย์สินนั้นอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสิ่งอื่น หรือหากก่อนจะส่งมอบทรัพย์นั้นไว้ในความดูแลของโนตารี ผู้ฝากไม่ยอมชำระค่าใช้จ่ายล่วงหน้าในการเก็บรักษาทรัพย์สินที่ฝาก หรือกรณีที่มีกฎหมายหรือข้อบังคับของสภาวิชาชีพกำหนดให้โนตารีไม่ต้องรับฝาก

มาตรา ๒๘/๒ เมื่อได้ส่งคำบอกกล่าวให้บุคคลซึ่งมีสิทธิรับทรัพย์สินที่ฝากไว้มารับทรัพย์สินนั้นแล้ว แต่บุคคลผู้นั้นไม่มารับทรัพย์สินนั้นคืนภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่คำบอกกล่าวให้มารับทรัพย์สินคืนไปถึง ให้โนตารีแจ้งไปยังศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานของโนตารี

เมื่อได้ปฏิบัติตามความในวรรคแรกแล้ว โนตารีอาจขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ส่งมอบทรัพย์สินที่ฝากไว้กับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินที่ฝากต่อไป หรือขอให้ศาลอนุญาตให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินที่ได้มาหักชำระเป็นค่าใช้จ่าย ในการรับฝากทรัพย์ ส่วนที่เหลือให้ส่งแก่สำนักงานวางทรัพย์หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินต่อไป.

มาตรา ๒๙ การฝากทรัพย์ไว้กับโนตารีมีผลทางกฎหมายเสมือนกับการวางทรัพย์ต่อสำนักงานวางทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น”

	ดังนั้น กรณีนี้จึงอาจกระทบกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานวางทรัพย์ ซึ่งควรจะได้มีการหารือกันต่อไป อนึ่ง ได้แนบร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. ... (ปรับปรุง ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๗) ไว้ท้ายรายงานฉบับนี้แล้ว
	หน่วยงาน กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐-๒๘๘๗-๕๑๕๕ ภายใน ๑๑๗๓